

Rapport

Projectnummer: 368983

Referentienummer: SWNL0253738

Datum: 10-12-2019

Verkenkend natuuronderzoek AVANT Thorbeckeweg (N516) te Zaandam

Een oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Opdrachtgever:
Vervoerregio Amsterdam
Jodenbreestraat 25
1011 NH AMSTERDAM

Verantwoording

Titel	Verkennd natuuronderzoek AVANT Thorbeckeweg (N516) te Zaandam
Subtitel	Een oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur
Projectnummer	368983
Referentienummer	SWNL0253738
Revisie	D1.0
Datum	10-12-2019
Auteur	Daisy de Vries
E-mailadres	daisy.devries@sweco.nl
Gecontroleerd door	Maikell Verkade
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Mike Smit
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doelstelling	7
1.3 Kader van het onderzoek	7
1.4 Ligging plangebied en voorgenomen activiteiten	8
2 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden.....	10
2.1 Toetsingskader	10
2.2 Methode	10
2.3 Analyse van mogelijke effecten	12
3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming	13
3.1 Toetsingskader	13
3.2 Methode	16
3.2.1 Bronnenonderzoek.....	16
3.2.2 Habitatgeschiktheidsbeoordeling	16
3.2.3 Analyse en toetsing mogelijke effecten	16
3.3 Voorkomende ecotopen	16
3.4 Vaatplanten.....	24
3.5 Vogels	24
3.6 Vleermuizen	27
3.7 Grondgebonden zoogdieren.....	29
3.8 Amfibieën	31
3.9 Reptielen.....	32
3.10 Vissen	32
3.11 Ongewervelden.....	32
4 Houtopstanden	34
4.1 Toetsingskader	34
4.2 Analyse en toetsing effecten	35
5 Natuurbeleidskaders	36
5.1 Toetsingskader	36
5.2 Natuurnetwerk Nederland.....	36
5.2.1 Toetsingskader	36
5.2.2 Inventarisatie.....	37
5.2.3 Analyse en toetsing effecten	38

5.3	Gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland	38
5.3.1	Toetsingskader	38
5.3.2	Inventarisatie.....	38
5.3.3	Analyse en toetsing effecten	38
6	Gemeentelijk beleid bomenkap.....	40
6.1	Gemeente Amsterdam	40
6.2	Gemeente Zaanstad	41
6.3	Gemeente Oostzaan	42
7	Kansen / wensen ecologie.....	43
8	Conclusies en aanbevelingen	44
8.1	Wet natuurbescherming	44
8.1.1	Natura 2000-gebieden	44
8.1.2	Soortenbescherming	44
8.2	Natuurbeleidskaders.....	46
8.2.1	Natuurnetwerk Nederland	46
8.2.2	Gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland	46
8.2.3	Gemeentelijk beleid	46
8.2.4	Kansen / wensen ecologie	46
Bronnen		47

Bijlage A	Kansen- / wensenkaart ecologie deel 1
Bijlage A	Kansen- / wensenkaart ecologie deel 2

Samenvatting

Onderstaand is een samenvattende tabel opgenomen met daarin mogelijke effecten of overtredingen van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, ook wordt aangegeven of aanvullend onderzoek noodzakelijk is.

Samenvattende tabel

Gebied/Soortgroep	Gebied(en)/Soort(en)	Effecten	(Mogelijke) overtreding verbodsbepalingen	Vergunning/ontheffing noodzakelijk?	Actie/ Maatregelen
Natura 2000-gebieden	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske (meest nabijgelegen; ook van toepassing voor gebieden op grotere afstand)	Stikstofdepositie	Artikel 2.7	Mogelijk	AERIUS-berekening
Natuurnetwerk Nederland	NNN	Geen	Geen	Nee	Geen
Broedvogels	Ooievaar (cat. 3)	Mogelijke verstoring nest	Artikel 3.1	Nee	Alle werkzaamheden rondom Vijfhoekvijver buiten nesteltijd ooievaar opstarten: maart en april
	(cat. 5) broedvogels	Vernietiging nesten	Artikel 3.1	Nee	Indien mogelijk werken buiten broedseizoen, anders ecologische inspectie. Broedvogelseizoen algemene indicatie: 15 maart – 15 augustus
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis	Vernietiging of verstoring verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute	Artikel 3.1	Mogelijk	Aanvullend onderzoek vleermuizen (boomcamera kan hele jaar; aanvullend van mei tot oktober 2020) Rekening houden met verlichting

Vervolg samenvattende tabel

Gebied/Soortgroep	Gebied(en)/Soort(en)	Effecten	(Mogelijke) overtreding verbodsbepalingen	Vergunning/ ontheffing noodzakelijk?	Actie/ Maatregelen
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter	Verstoring of vernietiging verblijfplaatsen	Artikel 3.1	Mogelijk	Aanvullend onderzoek boommarter (boomcamera kan hele jaar; aanvullend tussen mei en augustus 2020)
Grondgebonden zoogdieren	Aardmuis, bosmuis, dwergmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn en vos.	Verstoring of vernietiging verblijfplaatsen of leefgebied	Artikel 1.11	Nee	Melden vrijgestelde soorten bij bevoegd gezag (Omgevingsdienst NHN)
Amfibieën	Rugstreeppad	Kolonisatie plangebied	Artikel 3.1	Nee	Afzetten bouw materiaal, dagelijks dempen regenwaterplassen
	Bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker	Verstoring of vernietiging	Artikel 1.11	Nee	Melden vrijgestelde soorten bij bevoegd gezag (Omgevingsdienst NHN)
Ongewervelden	Iepenpage en sleedoornpage	Verstoring of vernietiging	Artikel 3.1	Mogelijk	Aanvullend onderzoek ongewervelden (sleedoornpage van januari 2020 tot en met maart 2020, iepenpage van juni tot en met augustus 2020)
Alle soorten					Zorgplicht

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Vervoerregio Amsterdam werkt samen met projectpartners gemeente Zaanstad, gemeente Oostzaan, provincie Noord-Holland en Rijkswaterstaat om de doorstroming van het openbaar vervoer, wegverkeer en fietsverkeer op en nabij de Thorbeckeweg – N516 te verbeteren. In het project Aanpak Verkeersdruk Ambacht N516 Thorbeckeweg (AVANT) dat zich in de planuitwerkingsfase bevindt, worden verschillende maatregelen getroffen om de doorstroming te verbeteren, zoals uitbreiding van wegen, een fietsbrug, een fietstunnel en een onderdoorgang voor het wegverkeer ter hoogte van de Wibautstraat. Tevens wordt een bestaand tankstation verplaatst langs de N516 en wordt bij de Poelenbrug een nieuw kruispunt aangelegd. Ter hoogte van de kruising N516 en Wibautstraat zal de N516 verdiept worden om een ongelijkvloerse kruising van het oost-west verkeer met het noord-zuid verkeer op de Wibautstraat te realiseren.

In de Planvoorbereidingsfase is een voorkeursalternatief vastgesteld. Dit voorkeursalternatief is het meest kansrijk, biedt de meeste voordelen, heeft een breed draagvlak onder omgevingspartijen en het is het enige alternatief dat een robuuste oplossing biedt voor het kruispunt Vijfhoek. Het biedt tevens de beste inpassingsmogelijkheden voor de HOV-maatregelen en heeft de hoogst gemiddelde snelheden voor OV en het wegverkeer. In de Planuitwerkingsfase wordt de technische en financiële haalbaarheid van het project nader onderzocht. Sweco Nederland B.V. (vanaf nu Sweco genoemd) werkt in opdracht van Vervoerregio Amsterdam aan de planuitwerking van het project door onder andere het opstellen van een Referentie Ontwerp en het uitvoeren van alle benodigde onderzoeken om de technische en financiële haalbaarheid van het project te onderzoeken.

1.2 Doelstelling

In het kader van de planuitwerkingsfase heeft Sweco een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is erop gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het plangebied. Toetsing heeft plaatsgevonden op beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde soorten en op de natuurbeleidskaders. In het rapport worden de mogelijke vervolgstappen besproken die moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures.

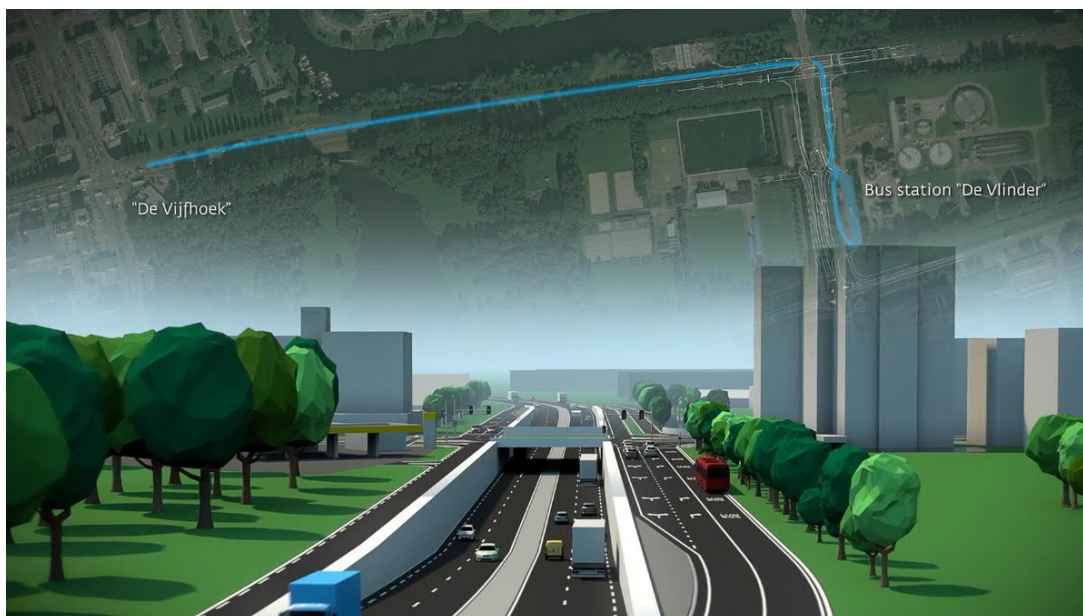
1.3 Kader van het onderzoek

Projecten of handelingen dienen getoetst te worden aan de wet- en regelgeving voor natuur. De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende kaders:

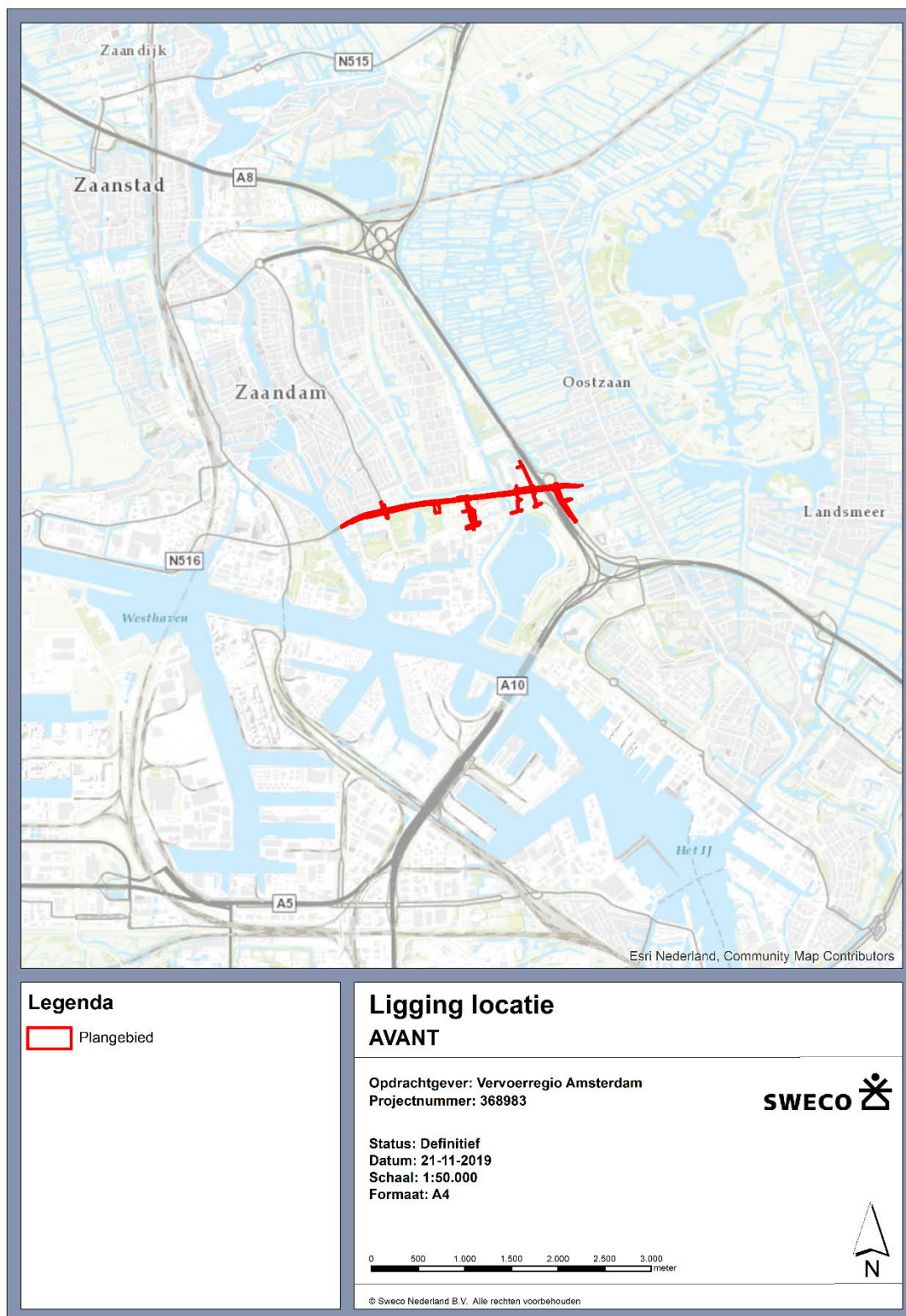
- Wet natuurbescherming:
 - Natura 2000-gebieden;
 - Soortenbescherming;
 - Houtopstanden.
- Provinciaal beleid:
 - Natuurnetwerk Nederland (NNN);
 - Andere gebieden (buiten het NNN):
 - weidevogelleefgebieden;
 - ganzenfoerageergebieden.
- Gemeentelijk beleid.

1.4 Ligging plangebied en voorgenomen activiteiten

De Thorbeckeweg N516 ligt in Zaanadam Zuid. Het traject start ongeveer 400 meter ten westen van het kruispunt Vijfhoek en loopt tot circa 100 meter ten oosten van de kruising van de Thorbeckeweg en de Verlengde Stellingweg. De plannen zijn ook gericht op een deel van de Wibautstraat en de Verlengde stellingstraat. Het plangebied wordt omringd door de Havenbuurt (west), het Vijfhoekpark (zuid), Zuideinde (oost) en Poelenburg, de Bomenbuurt en bedrijventerrein de Ambacht (noord). Oostelijk door het plangebied heen loopt de snelweg A8. Om de doorstroming van de weg, betere fietsverbindingen en versnelling van het openbaar vervoer te realiseren, wordt de weg aangepakt, zie figuur 1.1 en 1.2. Werkzaamheden omvatten het uitbreiden van het wegprofiel. Hiervoor dienen bomen gekapt te worden en de onderbegroeiing en een grasveld te worden verwijderd. Het is nog niet exact bekend hoeveel en welke bomen gekapt gaan worden. Definitieve bomenkap en struweelverwijdering zal beschreven worden in het Groenplan.

Figuur 1.1 Impressie van een onderdeel van de toekomstige weg (www.thorbeckeweg.zaanstad.nl).

Figuur 1.2 Ligging van het plangebied.

2 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

2.1 Toetsingskader

Bescherming van Natura 2000-gebieden vindt plaats op grond van de Wet natuurbescherming. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitats en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- en verbeterdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

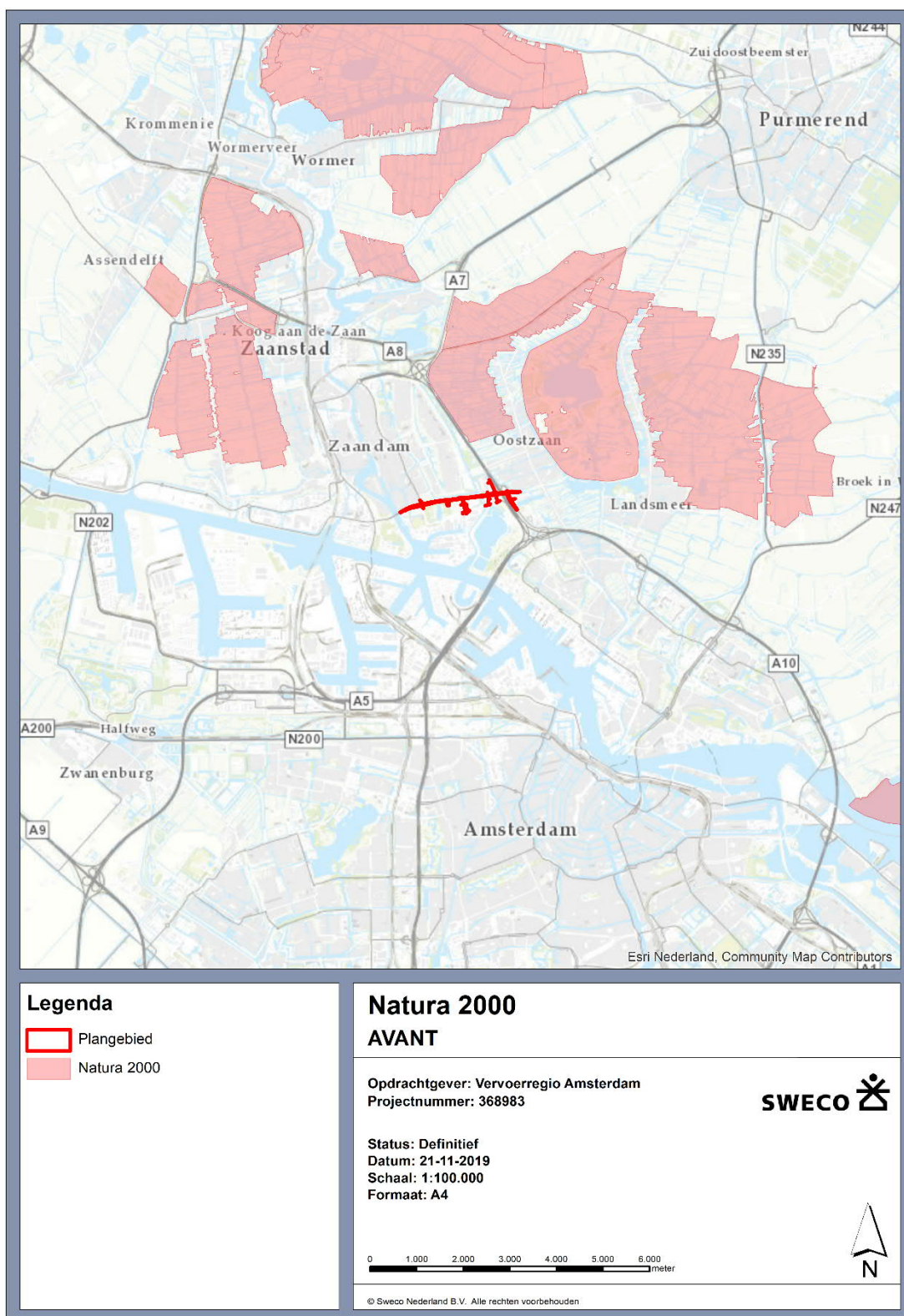
Om dit toetsbaar te maken, kent de Wet natuurbescherming (Wnb) een goedkeuringsvereiste voor plannen die significante gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, eerste lid, Wnb), en een vergunningsplicht voor projecten en andere handelingen die (significant) negatieve gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, tweede lid, Wnb). De goedkeuring of de vergunning wordt alleen verleend wanneer voldoende zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Natura 2000-gebied niet in het geding zijn. Wanneer significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden op grond van een passende beoordeling niet kunnen worden uitgesloten, kan alleen goedkeuring aan het plan of een vergunning voor het project worden verleend, indien de ADC-toets met succes doorlopen kan worden (artikel 2.8, vierde lid, Wnb). Dat betekent dat het project nodig is omwille van een dwingende reden van groot openbaar belang, er geen alternatief mag zijn met minder grote effecten op Natura 2000 en de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). De Afdeling heeft geoordeeld dat het PAS niet aan alle eisen van de Habitatrichtlijn voldoet. Het PAS geeft onvoldoende zekerheid dat met de uitgifte van ontwikkelingsruimte significante gevolgen voor Natura 2000 zijn uitgesloten. De consequentie is dat het PAS niet als basis voor toestemming voor projecten of andere activiteiten kan worden gebruikt. Toetsing van effecten van stikstofdepositie gaat daarom weer volgens de in voorgaande alinea beschreven procedure.

In de navolgende paragrafen is beoordeeld of er effecten op kunnen treden op Natura 2000-gebieden en zo ja wat de benodigde vervolgstappen zijn.

2.2 Methode

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de N2000-kaart, beschikbaar via het Nationaal Georegister. Uit deze database blijkt dat de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op een afstand van circa 1,3 kilometer ten noordoosten van het projectgebied is gelegen. Dit betreft Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske (zie figuur 2.1). Verder ligt noordwestelijk op 2,7 kilometer afstand het Natura2000-gebied Polder Westzaan en op een afstand van 4,7 kilometer noordelijk de Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. In alledrie de gebieden liggen stikstofgevoelige habitattypen, in beiden zijn dat vochtige heiden, ruigten en zomen, overgangs- en trilvenen en hoogveenbossen.

Figuur 2.1 Ligging plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het Natura 2000-gebieden Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske, Polder Westzaan en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (rood).

2.3 Analyse van mogelijke effecten

Om een indicatie te krijgen van mogelijke effecten op nabijgelegen beschermde gebieden, is gebruik gemaakt van de effectenindicator van het ministerie van Economische Zaken. Bij de toetsing van mogelijke effecten is als activiteit 'weg' gebruikt. Uit de effectenindicator blijkt dat de volgende versturende effecten op de beschermde gebieden kunnen optreden:

1. Oppervlakteverlies.
2. Versnippering.
3. Verzuring van N-depositie uit de lucht.
4. Vermesting door N-depositie uit de lucht.
7. Verontreiniging.
8. Verdroging.
13. Verstoring door geluid.
14. Verstoring door licht.
15. Verstoring door trilling.
16. Optische verstoring.
17. Verandering in populatiedynamiek.

Effecten 1,2 en 17 zijn niet van toepassing, doordat de weg niet door een N2000-gebied ligt en ook niet komt te liggen. De werkzaamheden in het plangebied resulteren niet in een oppervlakteverlies van het Natura 2000-gebied, evenmin veroorzaakt het versnippering voor aangewezen soorten of een verandering in populatiedynamiek. Alle overige effecten met uitzondering van 3 en 4 reiken tot enkele honderden meters ver. Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied, zijn deze negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen daarom uitgesloten.

De werkzaamheden zullen mogelijk gepaard gaan met emissie van stikstof. Om de werkzaamheden uit te kunnen voeren, wordt gebruik gemaakt van verschillend materieel. Deze machines zullen mogelijk onder andere stikstof uitstoten wat uiteindelijk neer zal dalen (stikstofdepositie). Ook tijdens de gebruiksfase zal de stikstofemissie mogelijk veranderen, ofwel in positieve zin door bijvoorbeeld betere verkeersstroming ofwel in negatieve zin bijvoorbeeld door een aantrekkende werking. De emissie kan zich vrij gemakkelijk over grotere afstand verplaatsen en zodoende van invloed zijn op de drie genoemde Natura 2000-gebieden IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske, Polder Westzaan en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. Al deze gebieden liggen binnen vijf kilometer afstand van het plangebied en bevatten stikstofgevoelige habitattypen. Om de hoeveelheid en de locatie(s) van de stikstofdepositie te bepalen, dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd. Hieruit kan naar voren komen dat het uitvoeren van een project specifieke beoordeling noodzakelijk is. Deze AERIUS-berekening wordt op het moment van schrijven uitgevoerd.

3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

3.1 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij onderscheiden we drie verschillende beschermingsregimes waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1. e.v.)

- Lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- Lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage I Verdrag van Bern (artikel 3.5 e.v.)

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- Lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v.)

- Lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond. Onderzoeken naar het voorkomen vanuit de *Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn* hebben een geldigheidsduur van drie jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Voor *Andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *Andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid heeft om soorten binnen deze categorie onder voorwaarden vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming. Onderzoeken naar het voorkomen van *Andere beschermde soorten* hebben een geldigheidsduur van vijf jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Met artikel 3.10 van de wet wordt het mogelijk gemaakt om die bescherming op te heffen om redenen die onder meer verband houden met ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of verband houden met onder meer het bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen. Met artikel 4 van de verordening van provincie Noord-Holland wordt een dergelijke vrijstelling gegeven. De diersoorten waarop de vrijstelling ten behoeve van ruimtelijke ingrepen ziet, worden genoemd in tabel 3.1. In artikel 5 van deze verordening is de meldings- en rapportageplicht opgenomen. Deze zijn opgenomen, zodat er een goed beeld gehouden kan worden op welke manier er van de vrijstelling gebruik wordt gemaakt en de vrijstelling niet zorgt voor een verslechtering van de desbetreffende soort. Ook zijn hier een aantal artikelen opgenomen die helderheid verschaffen over wie de vrijstelling mag gebruiken en wordt de link met het Faunabeheerplan vastgelegd. Voordat er tot uitvoering van de vrijstelling overgegaan mag worden, moet de intentie tot uitvoering aan de provincie worden gemeld. Dit zodat het bevoegd gezag op de hoogte is van het gebruik van de door hen verleende vrijstelling en de mogelijkheid heeft tot (steekproefsgewijze) controle. In de melding zal de eigenaar, de grondgebruiker of degene aan wie namens hem, conform artikel 3.15 zevende lid van de wet, toestemming is verleend, aangeven wanneer er waar uitgevoerd zal worden op grond van de vrijstelling. Eventuele latere wijzigingen van dit voornemen moeten ook worden doorgegeven. Ter controle op de gunstige staat van instandhouding van de soort en in verband met de evaluatie van de toegepaste werkwijze is het van belang dat de grondgebruiker aan het einde van de periode van uitvoering rapporteert (provincie Noord-Holland, 2016).

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de wet, geldt een ontheffingsplicht. Deze kan alleen worden verleend, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorieën soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

Tabel 3.1 Vrijgestelde soorten in Noord-Holland (Provincie Noord-Holland, 2016)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
Middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>

Naast bovengenoemde verbodsartikelen bevat de Wnb een algemeen geldende zorgplicht. Deze zorgplicht is te allen tijde van toepassing en geldt ook voor niet beschermde flora en fauna.

Zorgplicht (artikel 1.11)

- lid 1) Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
- lid 2) De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - onderdeel a. dergelijke handelingen achterwege laat dan wel,
 - onderdeel b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen of
 - onderdeel c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
- lid 3) Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

3.2 Methode

Om effecten op de voorkomende beschermde soorten te kunnen bepalen en om te bepalen of nader onderzoek nodig is, zijn de volgende onderzoeken uitgevoerd:

- bronnenonderzoek;
- habitatgeschiktheidsbeoordeling.

3.2.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving. Hiervoor zijn de volgende bronnen gebruikt:

- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), periode 2014 – 2019.
- NDFF Verspreidingsatlas.
- Interactieve kaarten gemeente Amsterdam¹.

3.2.2 Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een oriënterend veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaats gevonden op 17 en 21 oktober 2019 door een deskundige ecooloog² van Sweco (Daisy de Vries).

3.2.3 Analyse en toetsing mogelijke effecten

Vervolgens is bepaald in hoeverre effecten op mogelijk voorkomende beschermde soorten kunnen optreden door de voorgenomen activiteiten. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soort(groep)en nader onderzoek nodig is.

3.3 Voorkomende ecotopen

Het plangebied bestaat voor een deel uit een verharde N-weg met daaromheen en in het midden bermen met kort gemaaid grasland. Hierin staan algemene soorten als weegbree, duizendblad, kruiskruid, zachte witbol, rode klaver en roodzwenkgras en op locaties in de buurt van water riet. Aan beide kanten staan bomenrijen met diverse boomsoorten als (canada)populier, eik, els en esdoorn en divers struweel als meidoorn, braam, schietwilg en vlier. Langs de straat Poelenburg (nabij de Vlinderbrug) staan platanen. Naast de Vijfhoek-kruising staat een tankstation. Figuren 3.1 tot en met 3.14 geven een visueel overzicht van het plangebied.

Ten zuiden van het plangebied ligt het Vijfhoekpark, een volledig ecologisch beheerd park, met een grote vijver. Daarnaast ligt sportpark Poelenburg. Ten noorden achter de bomen en struikenrij ligt de Zuidervaart, een brede watergang. Daarnaast ligt bedrijventerrein de Ambacht. Oostelijk van de snelweg A8 ligt het talud welke begroeid is met veel en divers struweel als meidoorn, haagbeuk, rode kornoelje en vlier evenals riet op de vochtige plaatsen.

¹ Gemeente Amsterdam heeft de beschikking over een interactieve kaart met beschermde flora en fauna, dit betreft middels Flora- en faunawet beschermde soorten. Deze wet is inmiddels vervangen door de Wet natuurbescherming met deels andere beschermde soorten).

² Onder een ecologisch deskundige wordt een persoon verstaan die aantoonbare kennis en ervaring heeft op het gebied van soort specifieke ecologie doordat deze: op HBO- of universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie, en/of als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of werkzaam is voor een terrein beherende organisatie zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties, en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming

Figuur 3.1 Het oostelijke deel van het plangebied: het talud.

Figuur 3.2 Het noordoostelijke punt waar de fietsbrug komt te liggen.

Figuur 3.3 Het zuidoostelijk deel van het plangebied, waar de fietsbrug zal starten.

Figuur 3.4 De platanen bij de Vlinderbrug.

Figuur 3.5 De Thorbeckeweg.

Figuur 3.6 Deel van de sportvelden waar het nieuwe tankstation zal komen (zuidmidden).

Figuur 3.7 De sloot en de bomenrij met onderbegroeiing aan de rand van het Vijfhoekpark (zuidmidden).

Figuur 3.8 De groenstrook ter hoogte van het jachthaventje (noordmidden).

Figuur 3.9 Een deel van de bomenrij in het Vijfhoekpark met op de achtergrond het te slopen benzinestation (zuidwest).

Figuur 3.10 Deel van de berm met boom, ondergroei en sloot (west).

Figuur 3.11 De groenstrook en bomenrij aan de noordwestkant van de Thorbeckeweg (oostelijk van de Wibautstraat).

Figuur 3.12 De Wibautstraat

Figuur 3.13 De bomenrij langs de Thorbeckeweg, zuidwestelijk van de Vijfhoekkruising.

Figuur 3.14 De bomenrij langs de Thorbeckeweg, noordwestelijk van de Vijfhoekkruising.

3.4 Vaatplanten

Volgens de NDFF zijn geen waarnemingen van vaatplanten in de omgeving van het plangebied, deze zijn tijdens het veldbezoek ook niet waargenomen. Het plangebied bestaat uit soortenarm, voedselrijk grasland wat intensief beheerd wordt (grote grazers). Hierdoor ontbreken geschikte groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten. In verband met het niet voorkomen van geschikt leefgebied voor de beschermde vaatplanten en afwezigheid in verspreidingsdata, kunnen effecten op beschermde vaatplantsoorten worden uitgesloten. Het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

3.5 Vogels

Volgens de NDFF zijn acht vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen in de omgeving van het plangebied, waarvan de buizerd territorium indicerend gedrag vertoonde.

De havik, buizerd en sperwer broeden het liefst in de kruinen van hoge bomen, waarbij havik en buizerd een voorkeur voor de rand van uitgestrekte bossen hebben en sperwers graag in dichte bossen broedt. Tegenwoordig broedt de havik echter ook vaak in polderbos, de buizerd in rijbeplanting en de sperwer zelfs in meer stedelijk gebied. Daarnaast hebben ze een voorkeur voor open land waar makkelijk gejaagd kan worden (Vogelbescherming). De omgeving van het plangebied bevat bossen en heeft wat open land (Vijfhoekpark en het bos langs de Oostzanerdijk), waardoor de kans aanwezig is dat deze soort in de omgeving van het plangebied nestelt. Er zijn tijdens de veldbezoeken echter geen nesten van buizerd, havik of sperwer waargenomen in de mogelijk te kapen bomen en de directe omgeving. Verstoring door de voorgenomen werkzaamheden op deze roofvogelsoorten is daarom uit te sluiten.

De gierzwaluw broedt vooral in steden en dorpen waar hij nestelt in donkere holtes in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens. Ze jagen boven uiteenlopende habitats in dorpen en steden. Al het voedsel wordt gevangen in de lucht, ze zijn gespecialiseerd in het vangen van insecten in volle vlucht. Daarvoor zoeken ze meestal de luchtlagen op die op dat moment de meeste insecten bevatten, en dat kan best een flinke hoogte zijn (Vogelbescherming; BIJ12a, 2017). Aangezien de soort afhankelijk is van gebouwen om in te broeden en geen geschikte gebouwen aanwezig zijn (het tankstation bevat geen geschikte openingen), kunnen effecten van de voorgenomen werkzaamheden op de gierzwaluw worden uitgesloten.

De boomvalk broedt in allerlei typen bos, liefst in halfopen bos of aan de randen ervan, ook wel in solitaire bomen. De boomvalk jaagt in open en halfopen land, zoals parkland-schappen waar de soort kleine vogels, libellen en andere vliegende insecten eet. De omgeving van het plangebied zou geschikt zijn voor de soort om te broeden, maar er zijn tijdens de veldbezoeken geen nesten van de boomvalk waargenomen in de mogelijk te kappen bomen en in de directe omgeving. Verstoring door de voorgenomen werkzaamheden op deze soort is daarom uit te sluiten.

Voor een broedplek maakt de ooievaar vaak gebruik van kunstmatige nestgelegenheden, zoals ook in het Vijfhoekpark. Dit nest staat op 150 meter afstand van het plangebied, noordwestelijk naast de Vijfhoekpark vijver, zie figuur 3.15. De ooievaar is geen verstoring-gevoelige soort, regelmatig wordt de soort broedend naast wegen, sporen en in woonwijken gevonden, echter tijdens de nesteling kan verstoring wel aan de orde zijn. Daarom moet voorkomen worden dat werkzaamheden rondom het nest worden opgestart wanneer de ooievaars gaan nestelen (maart/april). Wanneer de ooievaars eenmaal eieren hebben gelegd, trekken ze zich van verstoring weinig meer aan en kunnen de werkzaamheden starten (Vogelbescherming). Wanneer buiten de maanden maart en april gestart wordt met werkzaamheden in de buurt van het nest, worden effecten op de ooievaar uitgesloten.

De ransuil bewoont een groot scala aan leefgebieden, waaronder open bos, bosranden en parken. De ransuil jaagt bij voorkeur in het open veld, langs wegbermen en op plekken met kaalslag in bos. De ransuil broedt en roest bij voorkeur in naaldbomen, die hem de beste dekking bieden. De omgeving van het plangebied is daarmee bij uitstek geschikt voor de soort. De nestplek van de soort is bekend en ligt op ruim 400 meter afstand van het plangebied. Onder de te kappen bomen bevinden zich bovendien geen naaldbomen en tijdens het veldbezoek zijn bovendien geen sporen van nest- of roestplekken van de ransuil gevonden rondom het plangebied. De werkzaamheden zullen niet plaatsvinden nabij het open veld, waardoor effecten van werkzaamheden op zowel nest-, roest-, als foerageer-plekken van de ransuil uitgesloten kunnen worden.

Een belangrijke voorwaarde die de grote gele kwikstaart stelt aan zijn leefgebied is dat er snel stromend water aanwezig is, de soort broedt en foerageert uitsluitend aan de oever van stromend water. In het plangebied of de directe omgeving daarvan ontbreekt een snel stromend waterlichaam, waardoor nesten en daarmee verstoring van de grote gele kwikstaart kunnen worden uitgesloten. De waargenomen individuen moeten daarom overwinteraars of doortrekkers zijn geweest.

Er zijn een aantal grote nesten waargenomen in de bomen bij de Vlinderbrug, een nest in het noordoostelijk deel van het vijfhoekpark, dicht bij de weg, en één helemaal in het oosten van het plangebied, figuur 3.16. Deze zijn afkomstig van de ekster of de kraai, beiden vogels met categorie 5 beschermde nesten. Dit zijn nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit is niet het geval, er zijn in de omgeving voldoende alternatieve bomen om in te nestelen aanwezig. Het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

Kapwerkzaamheden dienen buiten de algemene broedperiode van 15 maart tot 15 augustus uitgevoerd te worden. Belangrijk om aan te geven is dat juridisch gezien geen vaste broedperiode bestaat, maar dat van belang is of een broedende vogel aanwezig is. De gegeven periodes dienen gebruikt te worden als leidraad waarin de kans op broeden het grootst is. Mocht werken buiten deze periode niet mogelijk zijn, dan dient een ecologische check op het werkgebied uitgevoerd te worden, kort voorafgaand aan de werkzaamheden. Indien in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, mogen werkzaamheden niet starten.

Figuur 3.15 De rode ster geeft de locatie van de ooievaarsnestpaal weer.

Figuur 3.16 Twee van de grote nesten.

3.6 Vleermuizen

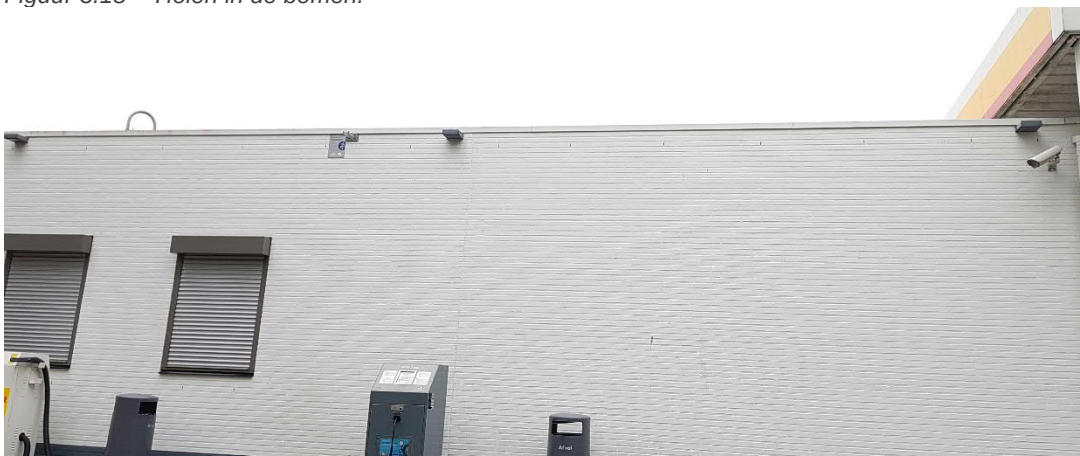
Uit de NDFF en andere verspreidingsdata blijkt dat rondom het plangebied de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de watervleermuis zijn waargenomen. Functies die het plangebied kan hebben voor vleermuizen zijn: verblijfplaatsen, vliegroutes en/of foerageergebied.

Vleermuizen zijn wat hun keuze voor verblijfplaatsen betreft, globaal in te delen in twee typen vleermuizen: gebouwbewonende en boombewonende vleermuizen. Binnen het plangebied zijn veel bomen aanwezig. Een flink deel van de bomen is aan het inrotten wat zorgt voor geschikte scheuren, gaten en loszittend bast, zie figuur 3.18. Voor de boom-bewonende watervleermuis en ruige dwergvleermuis zijn de bomen mogelijk geschikt voor verschillende typen verblijfplaatsen, namelijk zomerverblijf-, paarverblijf- en kraamverblijfplaats (BIJ12b, 2017; BIJ12c, 2017, Dietz et al., 2011). Een aantal van deze bomen zal gekapt worden wat betekent dat verblijfplaatsen vernietigd kunnen worden. Ook het verstoren van verblijfplaatsen is niet toegestaan. Verstoring kan bijvoorbeeld plaatsvinden wanneer een verblijfplaats (meer) verlicht wordt en daardoor verlaten wordt. \

Het aanwezige tankstation is potentieel geschikt voor de gewone dwergvleermuis. Het gebouw bevat openstootvoegen en de daklijst is niet overal goed aangesloten, zie figuur 3.19. Dit tankstation zal gesloopt worden wat betekent dat zomer- en paarverblijfplaatsen vernietigd kunnen worden.

Figuur 3.18 Holen in de bomen.

Figuur 3.19 Het tankstation met open stootvoegen en niet compleet aansluitende daklijsten.

Een aanvullend onderzoek dient aan te tonen of in de te kappen bomen of in het te slopen tankstation zich inderdaad verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden. Er kan voor gekozen worden met een boomcamera te bepalen welke holtes geschikt zijn voor de vleermuis. Geschikte holtes dienen vervolgens onderzocht te worden conform het Vleermuisprotocol 2017. Mochten verblijfplaatsen aanwezig zijn, dan dient een ontheffing op de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

Naast verblijfplaatsen zijn foerageergebieden en vliegroutes ook van belang voor vleermuizen. Vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor het voortbestaan van een populatie zijn jaarrond beschermd. Verschillende soorten vleermuizen maken voor hun vliegroute gebruik van lijnvormige elementen in het landschap, zoals bomenrijen, watergangen en houtwallen om te navigeren en als beschutting tegen wind.

Routes die door meerdere individuen worden gebruikt, wordt een vliegroute genoemd. Vliegroutes zijn nodig om te kunnen verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden en vice versa. Dergelijke elementen zijn in of in de directe omgeving van het plangebied aanwezig. Mogelijk wordt de bomenrij langs de Thorbeckeweg gebruikt als vliegroute voor minder lichtgevoelige soorten als de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Het plangebied wordt noordelijk afgekaderd door een brede watergang, de Zuidervaartsloot. Deze vaart wordt mogelijk gebruikt als vliegroute voor de lichtgevoelige watervleermuis (BIJ12C, 2017). Het voorgenomen plan om ondergroei te verwijderen, zal zorgen voor extra lichtverstoring vanaf de weg wat kan leiden tot verstoring van de vliegroute van de watervleermuis. Aanvullend onderzoek conform het Vleermuisprotocol 2017 zal moeten uitwijzen of de landschapselementen essentiële vliegroutes zijn. Mocht dit het geval zijn, dan dient een ontheffing op de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

De directe omgeving van het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Enige afstand tussen de bomen en het water van het Vijfhoekpark maken dat de directe omgeving van het plangebied goed als foerageergebied kan fungeren. Zo zijn diverse watervleermuizen foeragerend waargenomen boven de vijver van het Vijfhoekpark. Deze soort staat bekend als lichtgevoelig (BIJ12C, 2017). Het voorgenomen plan om bomen te kappen en ondergroei te verwijderen, zal zorgen voor extra lichtverstoring vanaf de weg wat kan leiden tot verstoring van het foerageergebied van deze en andere vleermuissoorten. Aanvullend onderzoek conform het Vleermuisprotocol 2017 zal moeten uitwijzen of het Vijfhoekpark essentieel onderdeel is van een foerageergebied van de watervleermuis. Mocht dit het geval zijn, dan dient een ontheffing op de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Doordat de soort niet veel voorkomt in Europa, is ondergroei verwijderen sowieso at te raden op basis van de zorgplicht.

Rondom de Vlinderbrug is reeds een aanvullend onderzoek vleermuizen uitgevoerd (Wytema, 2019). Hierin staat dat in het onderzochte gebied alleen langsvliegende en foeragerende vleermuizen zijn waargenomen. "Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet vastgesteld. De aanwezige foeragerende vleermuizen in dit deel worden door de werkzaamheden niet in betekenende mate beïnvloed en kunnen gemakkelijk uitwijken naar vergelijkbaar of beter foerageergebied in de omgeving. De in het onderzoek vastgestelde noord-zuid vliegroute door het plangebied is op grond van de daar gevonden aantallen vleermuizen niet 'essentieel', er zijn er rondom het plangebied voldoende andere bomenrijen in dezelfde richting die als vliegroute kunnen fungeren." Op te merken dient te worden dat het onderzoek alleen heeft gekeken naar het gebied rondom de Vlinderbrug. In het rapport wordt aangegeven dat er voldoende alternatieve foerageergebieden en vliegroutes in de omgeving aanwezig zijn. Deze gebieden en de afstand ertoe vanaf het plangebied worden echter niet aangegeven. Het is daarom mogelijk dat de alternatieve gebieden ook aangetast worden door de werkzaamheden (zoals hierboven beschreven). Dat kan er voor zorgen dat de conclusies ten aanzien van de foerageergebieden en vliegroutes gemaakt in het genoemde vleermuisinventarisatie rapport veranderen wanneer de hele omgeving in oenschouw wordt genomen.

3.7 Grondgebonden zoogdieren

In de NDFF is één waarneming van grondgebondenzoogdieren in de omgeving van het plangebied, het gaat hier om de hermelijn in het stuk oostelijk van de A8. Op een afstand van 1 kilometer is een boomarter waargenomen. De overige soorten grondgebonden zoogdieren zijn op grote afstand van het plangebied waargenomen, met snelwegen of brede watergangen (vaarten) ertussen.

De boommarter leeft bij voorkeur in bossen. Als behendige klimmer en springer kan hij zijn leefgebied vanaf de grond tot in de boomtoppen benutten. In Nederland komt de boommarter in allerlei typen en leeftijden bos voor. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenhollen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholten, regelmatig in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. Boommarters maken meestal niet zelf een hol, maar passen een bestaand nest aan. Zijn eten bestaat uit insecten (waaronder hommels- en wespenbroed), vogels en eieren, kleine zoogdieren (van muis tot konijn), aas en af en toe een eekhoorn. In de nazomer en herfst eet de boommarter veel bessen en vruchten. Boommarters kunnen goed zwemmen. De dieren leven solitair; enkel in de paartijd zijn mannetjes en vrouwtjes een paar dagen tezamen. Het leefgebied van een mannetje is circa 1000 hectare groot en overlapt (deels) dat van meerdere vrouwtjes. 's Nachts worden afstanden van 2 tot 7 kilometer afgelegd. Boommarters zijn tamelijk ongevoelig voor verstoring door mensen en wegen (Zoogdierverseniging). Dit gegeven, in combinatie met de verspreidingsdata van de soort, de grote afstanden die kunnen worden afgelegd door de soort en het aanwezige biotoop, maken dat de soort niet kan worden uitgesloten in en in de directe omgeving van het plangebied. De te kappen bomen en omgeving kunnen mogelijk verblijfplaatsen bevatten van de soort. Het gebied kan bovendien ook gebruikt worden als overig leefgebied voor de boommarter. Grote delen van het Vijfhoekpark zijn echter geschikt als foerageergebied, waardoor kan worden uitgesloten dat de te kappen bomen essentieel leefgebied (met uitzondering van verblijfplaatsen) van de soort vormen. Een aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd om te onderzoeken of de te kappen bomen verblijfplaatsen van de boommarter bevatten. Met een boomcamera kan bepaald worden of de holtes geschikt zijn voor de boommarter. De holtes die geschikt zijn, kunnen vervolgens met behulp van cameravallen onderzocht worden voor één maand in de periode tussen mei en augustus (La Haye et al., 2017). Mochten verblijfplaatsen van de boommarter worden gevonden in of rondom de te kappen bomen of de te verwijderen ondergroei, dan dient een ontheffing Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

De hermelijn zoekt graag dekking op van bijvoorbeeld bosschages, houtstapels en heggen (Bouwens, 2017; Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, 2017; Zoogdierverseniging) en bewoont vaak oude hollen van muizen, ratten en konijnen die bekleed worden met veren of haren van prooidieren (Bouwens, 2017; Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, 2017; Zoogdierverseniging). In het gebied, oostelijk van de A8 waar de hermelijn was waargenomen, zijn geen oude hollen, al dan niet bekleed met veren of haren waargenomen. Effecten van de werkzaamheden aan de oostkant van de A8 op verblijfplaatsen van de hermelijn zijn daarom uitgesloten. Het is daarom aan te nemen dat het plangebied en de directe omgeving ervan onderdeel is van het leefgebied van de waargenomen hermelijn. Meer oostelijk in directe verbinding ligt echter meer geschikt habitat voor de hermelijn, kleine weilandjes met slootjes en af en toe wat beschutting. De werkzaamheden zullen daarom geen effect hebben op het essentiële leefgebied van de hermelijn aan de oostkant van de A8.

Uit het veldbezoek is gebleken dat (ook de rest van) het landschap potentieel geschikt is voor de bunzing, hermelijn en wezel. Zo zijn houtstapels aanwezig in het Vijfhoekpark, evenals oude hollen, maar niet in de directe omgeving van of in het plangebied zelf. Deze plekken kunnen door de bunzing, hermelijn en wezel als schuilplaatsen gebruikt worden (Bouwens, 2017; Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, 2017; Zoogdierverseniging).

Oude hollen van muizen, konijnen en ratten, bekleed met haren van prooidieren, zijn niet waargenomen in het plangebied en de omgeving. Verbindingszones met het buitengebied zijn niet goed aanwezig, een snelweg, de N-weg of brede watergangen (vaarten) moeten worden overgestoken om in het plangebied te belanden. Concluderend zijn het plangebied en de rechtstreekse omgeving potentieel geschikt als leefgebied van de bunzing, hermelijn en wezel, maar de bredere omgeving (Vijfhoekpark en weilanden westelijk) zijn daar meer geschikt voor. Aangezien de directe omgeving en het plangebied geen geschikte verblijfplaatsen voor de soorten bevat en in de omgeving voldoende alternatief leefgebied is, kunnen effecten van de werkzaamheden op deze soorten worden uitgesloten.

Het plangebied en de omgeving is ook potentieel geschikt bevonden voor de eekhoorn. Zo is hun leefgebied, gemengd bos en houtwallen aanwezig, evenals bomen met noten en/of bessen. Eekhoorns bouwen nesten in bomen die vooral in de winter, wanneer er geen blad aan de bomen zit, goed waarneembaar zijn. Het nest is bolvormig, zo groot als een voetbal en heeft een doorsnede van 30 tot 50 cm. Het wordt op minstens 5 meter boven de grond gebouwd. Tijdens de veldbezoeken zijn geen nesten waargenomen van de soort. Daarom kunnen effecten van de werkzaamheden op deze soort worden uitgesloten. Het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor wat betreft bunzing, eekhoorn, hermelijn en wezel is niet noodzakelijk.

Volgens het beleid van provincie Noord-Holland dienen vrijgestelde zoogdiersoorten die binnen het plangebied aanwezig zijn of worden verwacht, voorafgaand aan de werkzaamheden, bij het bevoegd gezag – Omgevingsdienst Noord-Holland Noord – digitaal te worden gemeld; zie het meldingsformulier vrijgestelde soorten. Op basis van het aanwezige biotoop worden de volgende soorten verwacht: aardmuis, bosmuis, dwergmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, en vos in (de directe omgeving) van het gebied. Voor deze soorten dient wel de zorgplicht in acht genomen te worden. Hiertoe moeten maatregelen genomen worden die beschadiging van individuen zoveel mogelijk voorkomen. Gedacht kan worden aan het werken in één richting en het rustig opstarten van werkzaamheden, zodat mogelijk aanwezige individuen kunnen vluchten.

3.8 Amfibieën

Gedurende het veldbezoek zijn geen beschermde amfibieën waargenomen. Op basis van verspreidingsgegevens in Nederland kunnen alle niet-vrijgestelde soorten worden uitgesloten, met uitzondering van de rugstreeppad. Uit de NDFF blijkt dat in de wijde omgeving van het plangebied waarnemingen van de rugstreeppad zijn gedaan (op 2 kilometer afstand), hiervoor dienen echter drukke N-wegen, snelwegen en/of brede vaarten worden overgestoken. Het veldbezoek toonde aan dat het water binnen het plangebied niet geschikt is als voortplantingswater voor de soort. De oevers zijn te steil, te begroeid en/of te diep. Ook ontbreken losgrondige zandige bodems in het gebied, aanwezige zand is te bereden of bevat te veel stenen en is daardoor te hard om in te graven (BIJ12e, 2017). Aangezien de rugstreeppad het plangebied zeer moeilijk/niet kan bereiken en geen geschikt land- en voortplantingswateren aanwezig zijn in het gebied, kunnen effecten van de werkzaamheden op de soort uitgesloten worden. Een ontheffing voor deze soortgroep hoeft daarom niet te worden aangevraagd.

Door werkzaamheden zal er tijdelijk open losgrondig zand aanwezig komen in de omgeving van het plangebied. Dit kan geschikt zijn als landhabitat voor de beschermde rugstreeppad, indien er voortplantingslocaties in de directe nabijheid aanwezig zijn en/of geschikte landhabitat schaars is. Om voorkomen van de rugstreeppad ook tijdens de werkzaamheden uit te sluiten is het daarom aan te raden om plasdras situaties, zoals ontstaande regenplassen in het plangebied in het voorjaar, direct te dichten zodat geen geschikt voortplantingswater ontstaat.

Volgens het beleid van provincie Noord-Holland dienen vrijgestelde amfibiesoorten die binnen het plangebied aanwezig zijn of worden verwacht, voorafgaand aan de werkzaamheden, bij het bevoegd gezag –Omgevingsdienst Noord-Holland-Noord– digitaal te worden gemeld. Op basis van het biotoop verwachten we de bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker binnen of in de directe omgeving van het plangebied. In het kader van de zorgplicht kunnen maatregelen genomen worden, zoals het werken in de richting van het doorlopende water en het rustig opstarten van werkzaamheden, zodat mogelijk aanwezige individuen kunnen vluchten. Bij het aantreffen van dieren, dienen deze de gelegenheid te krijgen om het plangebied te kunnen verlaten.

3.9 Reptielen

Volgens de databank van de NDFF komen binnen en in de wijde omgeving van het plangebied geen reptielen voor. Gedurende het veldbezoek zijn ook geen reptielen of sporen hiervan waargenomen. Op basis van verspreidingsgegevens in Nederland kunnen alle soorten worden uitgesloten, met uitzondering van de ringslang. De steile oevers van het aangrenzende water en het ontbreken van verbindingzones met het buitengebied waar de ringslang wel voorkomt, maken het niet aannemelijk dat ringslangen in het plangebied aanwezig zijn. Werkzaamheden zullen daarom geen effect hebben op deze soortgroep. Het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor wat betreft reptielen is niet noodzakelijk.

3.10 Vissen

Volgens de NDFF komen binnen en in de omgeving van het plangebied geen beschermde vissen voor. Het veldbezoek toonde aan dat zich een aantal sloten binnen het plangebied bevinden, in de directe omgeving ligt bovendien de grote vijver van het Vijfhoekpark. Er bevindt zich een duiker ter hoogte van de vijver van het Vijfhoekpark onder de weg door. Deze duiker is echter dichtgestort. Hierdoor vindt geen beweging van het water plaats, wat ook te zien is aan een dikke laag blauwalg op het water. De aanwezigheid van beschermde vissen binnen het plangebied kan door gebrek aan waarnemingen van beschermde soorten en de afwezigheid van snelstromend, helder water uitgesloten worden. Effecten op beschermde vissoorten binnen het plangebied zijn daarom uitgesloten. Het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk. Tijdens de werkzaamheden zal de nu verstopte duiker worden verwijderd en zal een bredere nieuwe duiker worden geplaatst. Hierdoor zal de waterdoorstroming van het water in het plangebied verbeteren, wat een positief effect zal hebben op het waterleven.

3.11 Ongewervelden

Volgens de NDFF komen binnen en in de omgeving van het plangebied geen beschermde ongewervelden voor. Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen veelal een zeer specifiek habitat, zoals kruidenrijke vegetatie of stromend water.

In het plangebied is geen sprake van een dergelijke leefomgeving met de juiste leefomstandigheden voor deze soorten. Wel komen in en in de omgeving van het plangebied de waardplant/boom van de iepenpage en de sleedoornpage voor. Indien deze iepen gekapt of sleedoorns verwijderd worden, dient een aanvullend onderzoek te inventariseren of de soorten hierop voorkomen. De sleedoornpage kan het best geïnventariseerd worden in de winter of het voorjaar (januari tot maart) wanneer de eitjes duidelijk zichtbaar zijn gelegd. De iepenpage is aanwezig van juni tot en met augustus en dient daarom in deze periode op aanwezigheid te worden onderzocht. Wanneer de soorten voorkomen, dient een ontheffing op de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

4 Houtopstanden

4.1 Toetsingskader

Houtopstanden buiten de bebouwde kom Houtopstanden, bestaande uit een rij van tenminste 20 bomen of een oppervlakte van tenminste 10 are, bestaande uit boomvormers (stamdiameter tenminste 0,1 meter) zijn beschermd binnen de Wet natuurbescherming. Deze bescherming geldt ook wanneer velling van een (klein) deel van dergelijke beplantingen beoogd wordt. Een 'kennisgeving van voorgenomen velling' indienen bij het bevoegd gezag (Omgevingsdienst Noord-Holland Noord) is nodig bij een velling van houtopstanden die zijn beschermd binnen de Wet natuurbescherming. De eigenaar van grond waarop een houtopstand, anders dan bij wijze van dunning, is geveld of op andere wijze tenietgegaan, is verplicht binnen een tijdvak van drie jaren na de velling of het tenietgaan van de houtopstand te herbepplanten volgens regelen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen.

Bovenstaand is niet nodig wanneer de houtopstanden vallen onder de volgende categorieën:

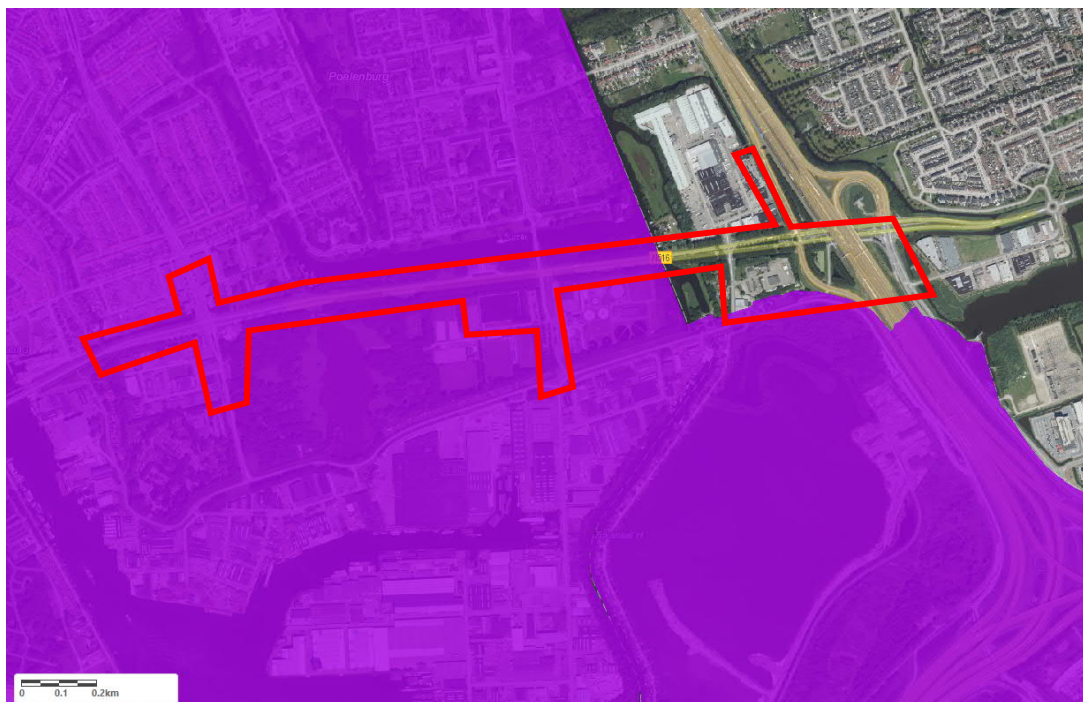
- a. houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e. kweekgoed;
- f. uit populieren of wilgen bestaande:
 - i. wegbeplantingen;
 - ii. beplantingen langs waterwegen, en
 - iii. eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- g. het dunnen van een houtopstand;
- h. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - i. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - ii. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - iii. zijn aangelegd na 1 januari 2013.

De volgende activiteiten zijn vrijgesteld van het verbod bedoeld in de artikelen 4.2, eerste lid en 4.3, eerste, tweede en vijfde lid van de wet:

- a. het kappen van verjongingsgaten indien deze niet groter zijn dan 3 maal de boomhoogte, met een maximum van 0,25 hectare en gezamenlijk niet meer oppervlakte beslaan dan 10% van het bosperceel en vindt maximaal 1 keer per 4 jaar plaats;
- b. het vrijstellen van oevers van natuurlijke, bestaande vennen over een breedte van 30 meter gerekend vanaf bestaande gemiddelde voorjaarswaterlijn;
- c. het door natuurlijke ontwikkelingen te niet gaan van houtopstanden bij vernatting door natuurlijke processen of vernatting als onderdeel van anti-verdrogingsmaatregelen;
- d. maatregelen die plaatsvinden ter realisatie van het beheertype zoals dat voor de betreffende locatie is opgenomen op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan als bedoeld in artikel 2.1 van de Uitvoeringsregeling Natuur- en Landschapsbeheer Noord-Holland (Provincie Noord-Holland, 2016b).

4.2 Analyse en toetsing effecten

Voor de inventarisatie is gebruik gemaakt van de interactieve kaarten van provincie Noord-Holland. Indien houtopstanden buiten het paarse vlak (figuur 4.1) worden gekapt die voldoen aan bovengenoemde beschrijving, dient een kennisgeving van voorgenomen velling te worden ingediend bij Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, bovendien dient dan ook herplant plaats te vinden.

Figuur 4.1 Begrenzing van de bebouwde kom Houtopstanden (paars) en de globale ligging van het plangebied (rood). Het oostelijk deel van het plangebied valt buiten de bebouwde kom (interactieve kaart provincie Noord-Holland).

5 Natuurbeleidskaders

5.1 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd, bestaat uit:

- Provinciaal beleid:
 - Natuurnetwerk Nederland (NNN);
 - gebieden buiten het NNN (weidevogelleefgebieden, ganzenfoerageergebieden).
- Gemeentelijk beleid.

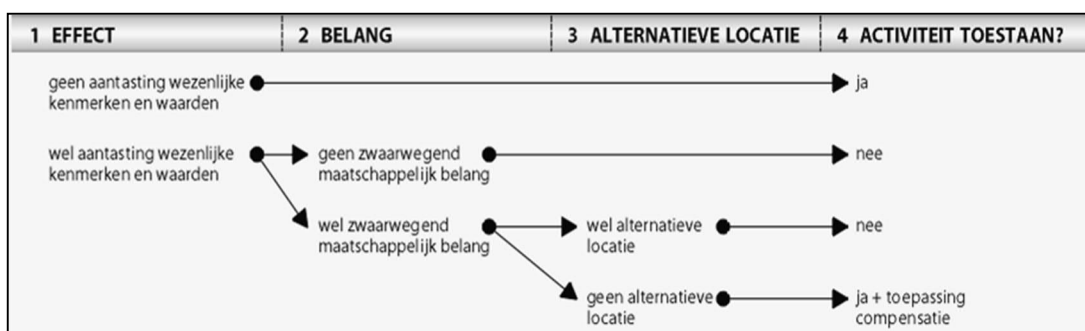
5.2 Natuurnetwerk Nederland

5.2.1 Toetsingskader

De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het NNN voor provincie Noord-Holland is vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) (februari 2019).

De afweging voor ingrepen in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) gaat volgens het 'nee, tenzij-principe'. In onderstaand schema (figuur 5.1) is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren. Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van NNN-gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'nee, tenzij, procedure'. In provincie Noord-Holland is de externe werking van het NNN niet van toepassing.

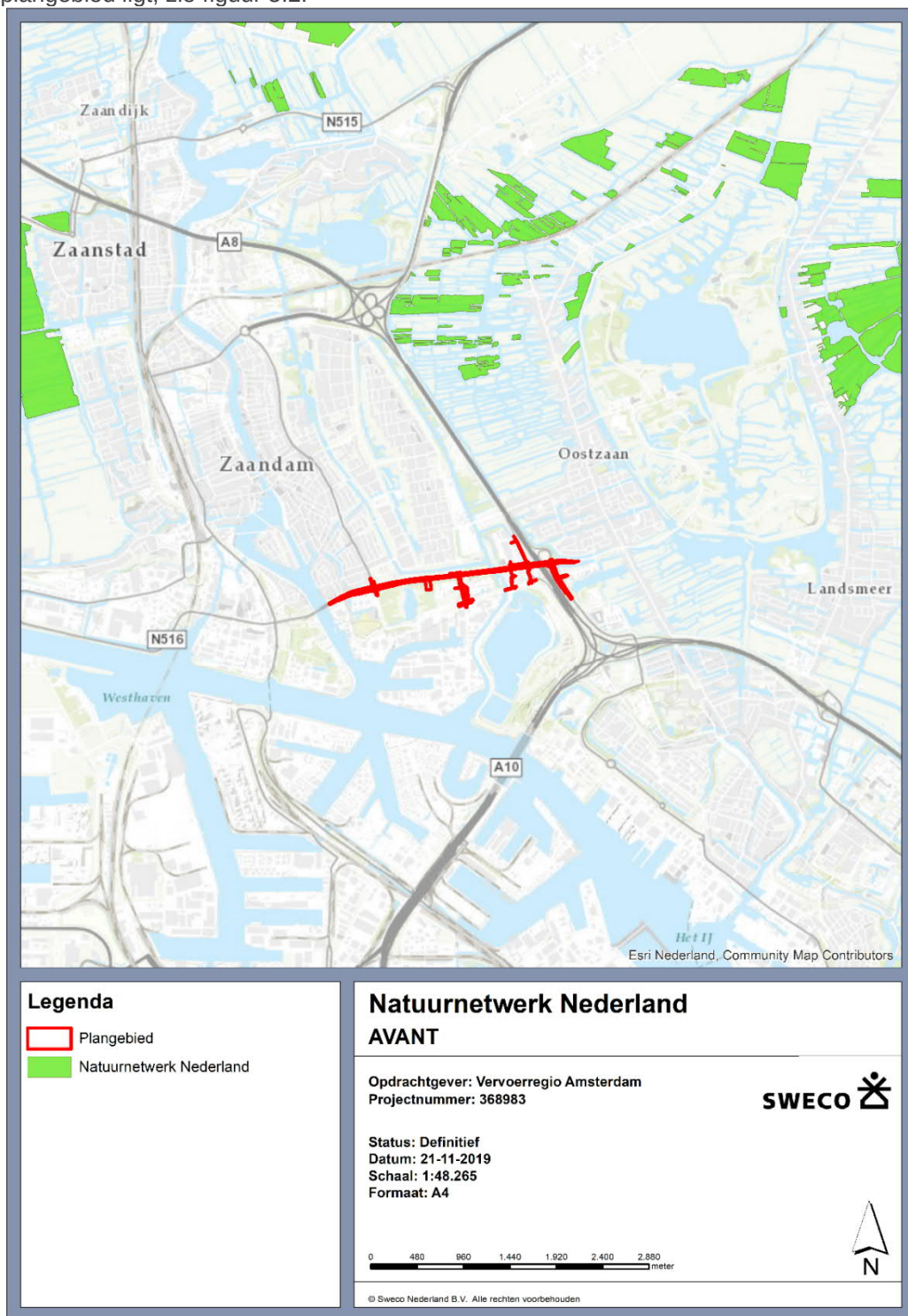
Een 'nee, tenzij-toets' behoeft alleen te worden doorlopen, indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied. In het kader van een volledige afweging is het wel aan te bevelen de effecten hierop te beschrijven, indien bestemmingswijziging niet van toepassing is.

Figuur 5.1 Het 'nee, tenzij'-principe van het compensatiebeginsel.

5.2.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie is gebruik gemaakt van de interactieve kaarten van provincie Noord-Holland. Uit de interactieve kaart natuurbeheerplannen blijkt dat het dichtstbijzijnde gebied, behorend tot de NNN, op een afstand van circa 1,7 kilometer ten noorden van het plangebied ligt, zie figuur 5.2.

Figuur 5.2 Ligging plangebied (rood) ten opzichte van NNN-gebieden (groen).

5.2.3 Analyse en toetsing effecten

Het plangebied is niet in een NNN-gebied gelegen en externe werking is niet van toepassing op NNN-gebieden in Noord-Holland. Daarom zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten. Het is niet noodzakelijk om een 'nee, tenzij-toets' uit te laten voeren.

5.3 **Gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland**

5.3.1 Toetsingskader

De wettelijke bescherming (Wro) van de gebieden buiten het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. Deze gebieden voor provincie Noord-Holland zijn vastgelegd in Artikel 25 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) (februari 2019). De afweging voor ingrepen in deze gebieden gaat volgens het 'Nee, tenzij-principe'.

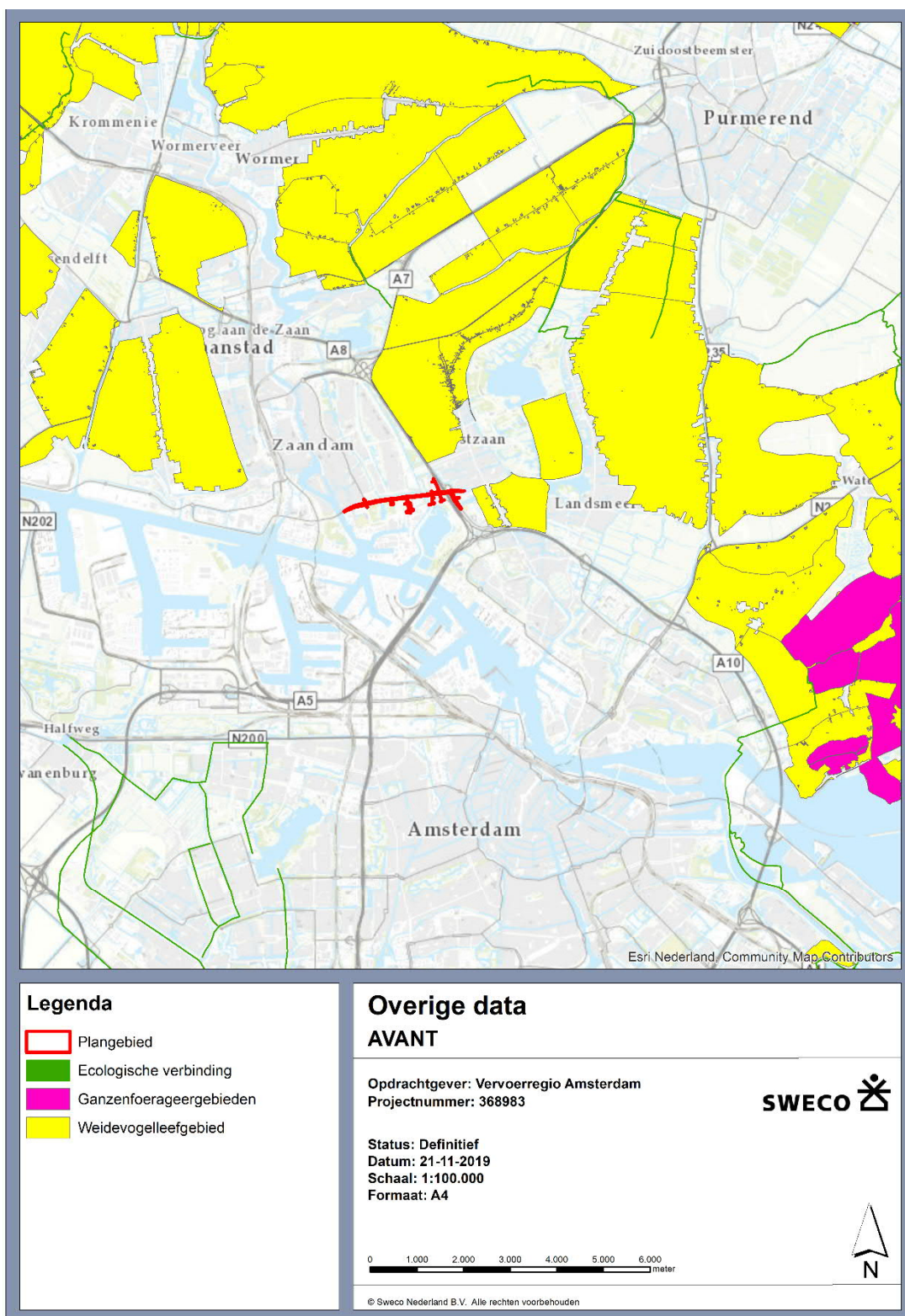
Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een weidevogelleefgebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd.

5.3.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van beschermde gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland is gebruik gemaakt van de interactieve kaarten van provincie Noord-Holland. Uit de interactieve kaart blijkt dat het dichtstbijzijnde weidevogelleefgebied zich op 165 meter ten oosten van het plangebied bevindt, zie figuur 5.3. Het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied ligt op een afstand van 7,4 kilometer oostelijk. De dichtstbijzijnde ecologische verbinding bevindt zich op 3,9 kilometer afstand ten noordoosten van het plangebied, zie figuur 5.2.

5.3.3 Analyse en toetsing effecten

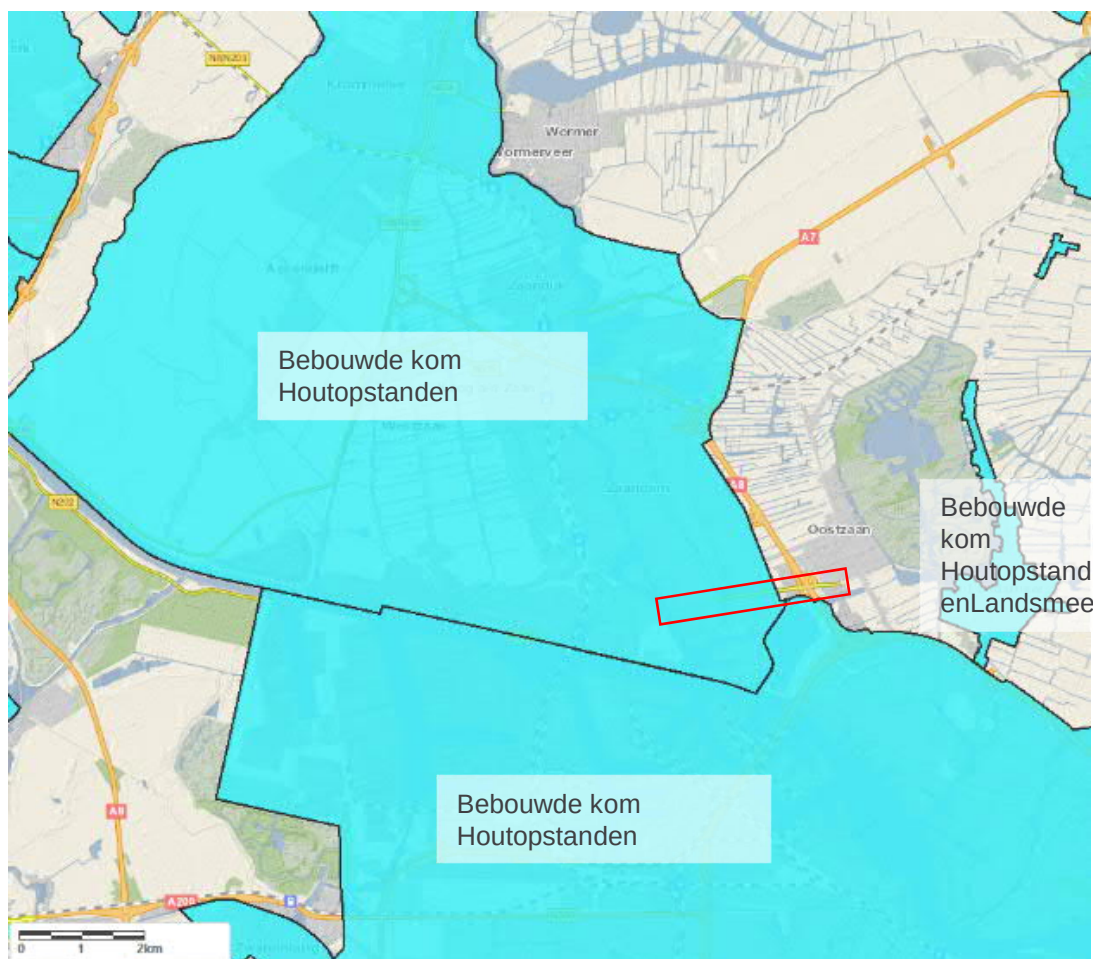
Het plangebied ligt buiten alle beschermde gebieden op minstens 165 meter afstand, waardoor effecten als oppervlakteverlies van habitat niet aan de orde zijn. Verstoring door geluid en/of optische verstoring aan weidevogelleefgebied zijn ook niet aan de orde. Er is al een drukke weg aanwezig op dezelfde afstand, evenals de snelweg A8 iets verderop. De werkzaamheden aan de westkant van de A8 zullen bovendien minder ingrijpend zijn. Gelet op de voorgenomen ontwikkeling en de afstand tot de overige beschermde gebieden buiten NNN, zijn effecten op deze gebieden op voorhand uitgesloten. Het doorlopen van een aanvullende procedure is niet noodzakelijk.

Figuur 5.3 Plangebied (rood) ten opzichte van ecologische verbindingen (groen), ganzenfoerageergebied (roze) en weidevogelleefgebieden (geel).

6 Gemeentelijk beleid bomenkap

Het plangebied ligt in drie gemeentes, namelijk Amsterdam, Zaanstad en Oostzaan, zie figuur 6.1. Indien bomen gekapt gaan worden binnen de bebouwde kom Houtopstanden, gelden regels van de betreffende gemeentes waar de bomen staan. Die regels worden hieronder beschreven.

Figuur 6.1 De globale ligging van het plangebied (rood), ten opzichte van de bebouwde kommen Houtopstanden (blauw).

6.1 Gemeente Amsterdam

Binnen de bebouwde kom Houtopstanden in gemeente Amsterdam is een (kap)vergunning nodig wanneer:

- bomen en struiken gekapt, gesnoeid (bij meer dan 20%) en geknot (eerste keer) gaan worden;
- bomen en struiken verwijderd en verplaatst gaan worden;
- mogelijke schade aan bomen en struiken wordt aangebracht door bijvoorbeeld bouwen, uitbreiden of kabels en leidingen verleggen en daardoor een beschadiging kan plaatsvinden aan de boom of de wortels.

Een vergunning is nodig als de dikte van de stam op 1,30 meter hoogte een omtrek heeft van minimaal 31 centimeter. Dit geldt ook voor dode bomen. Voor elke gekapte boom moet bovendien een nieuwe boom geplant worden. Is opnieuw planten op dezelfde locatie niet mogelijk of niet gewenst, dan mag het ook elders in de stad. Wanneer dit niet gaat, wordt de waarde in geld van de gekapte boom gestort in het gemeentelijk herplantfonds. Dit fonds gebruikt de gemeente voor het aanplanten van nieuwe bomen (Gemeente Amsterdam, 2014). Bovendien is er een kaart van monumentale bomen en ander waardevol groen in Amsterdam (https://maps.amsterdam.nl/monumentaal_groen/).

De te kappen bomen staan binnen de bebouwde kom van Amsterdam, hebben een omtrek groter dan 31 centimeter en komen niet voor op de kaart monumentale bomen en ander waardevol groen. Een vergunning voor bomenkap dient daarom aangevraagd te worden bij gemeente Amsterdam en de gekapte bomen dienen gecompenseerd te worden.

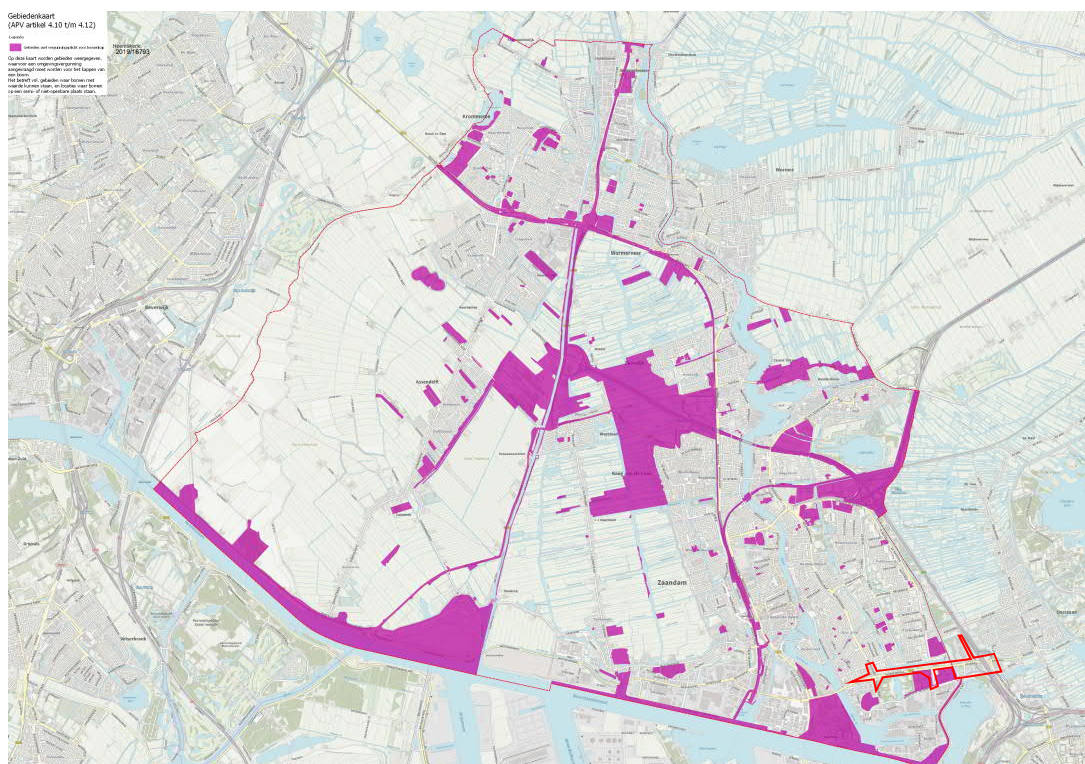
6.2 Gemeente Zaanstad

Voor bomenkap binnen de bebouwde kom Houtopstanden in gemeente Zaanstad gelden diverse regels. Gemeente Zaanstad heeft een gemeentelijke lijst van waardevolle bomen opgesteld. Voor de kap van bomen op deze lijst is een vergunning nodig. Voor alle bomen die op openbare grond, staan is ook een vergunning nodig (www.zaandstad.nl/mozard/). Als laatste is ook een vergunning nodig voor bomenkap die op de Gebiedenkaart staan. Bij houtopstand waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, wordt uit gegaan van:

- Hakhout : één of meer bomen die na te zijn geveld, opnieuw op de stronk uitlopen.
- Houtwal : lijnvormige beplanting op een kunstmatige aarden verhoging of bomen.
- Boom : een houtig opgaand gewas met een stamdiameter van minimaal 10 centimeter op 130 centimeter hoogte boven het maaiveld. Bij meerstammigheid wordt de dikste stam gemeten.

Bij het verlenen van een vergunning voor kap dienen er (minstens) evenveel bomen nieuw worden geplant als dat er worden gekapt. De herplant vindt in principe plaats in de directe omgeving van de gekapte boom, dit staat in de vergunning aangegeven. Als dit niet kan, dan vindt de herplant op een andere locatie plaats. Gemeente Zaanstad houdt een overzicht bij van de verleende vergunningen voor kap met de herplantplicht. Voor de herplant geldt standaard een termijn van twee jaar. Dit houdt in dat als de vergunning is afgegeven, er uiterlijk binnen twee jaar na de afgegeven vergunning een nieuwe boom geplant moet worden (gemeente Zaanstad, 2019).

Het is waarschijnlijk dat de te kappen bomen een diameter van meer dan 10 centimeter hebben. Ook kan een deel van de ondergroei die gepland staat om verwijderd te worden, vallen onder houtwal waardoor ook daar een vergunning voor nodig is. De mogelijk te kappen bomen staan niet op de lijst van waardevolle bomen. Een aantal mogelijk te kappen bomen staan op de voorgestelde gebiedenkaart (figuur 6.5). Indien inderdaad bomen gekapt gaan worden die op de gebiedskaart staan of een diameter hebben die groter is dan 10 centimeter, dan dient een vergunning aangevraagd te worden bij gemeente Zaanstad. Ook dient herplant binnen twee jaar na de kap plaats te vinden.

Figuur 6.5 De voorgestelde gebiedenkaart met in rood de globale ligging van het plangebied (<https://zaanstad.nieuws.nl/actueel/38648/herinvoering-kapvergunning-voor-grote-percelen-met-veel-bomen/>).

6.3 Gemeente Oostzaan

Binnen de grenzen van de bebouwde kom Houtopstanden in gemeente Oostzaan gelden de volgende regels voor bomenkap. Onder vellen wordt verstaan: rooien, met inbegrip van verplanten alsmede het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging of ontsiering van houtopstand ten gevolge kunnen hebben. Een vergunning is nodig voor het vellen van een houtopstand met een diameter van 0.30 meter of groter, waarbij een houtopstand is:

- Hakhout : een of meer bomen die na te zijn geveld, opnieuw op de stronk uitlopen;
- Een houtwal;
- Een boom : een houtachtig, overblijvend gewas dat één of meer stammig kan zijn, waarbij in geval van meerstammigheid de stammen zich bovengronds moeten vertakken. De dwarsdoorsnede van de stam, of bij meer stammigheid de dwarsdoorsnede van de dikste stam, is minimaal 10 centimeter op 1,3 meter hoogte boven het maaiveld.

De vergunning kan worden geweigerd op grond van de natuurwaarde van de houtopstand, de landschappelijke waarde van de houtopstand, de waarde van de houtopstand voor stads- en dorps-schoon, de beeldbepalende waarde van de houtopstand, de cultuur-historische waarde van de houtopstand. Het bevoegd gezag kan een herplantplicht opleggen onder nader te stellen voorschriften (gemeente Oostzaan, 2016).

Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom van gemeente Oostzaan. Daarom hoeft voor kap van bomen geen vergunning aangevraagd te worden bij gemeente Oostzaan.

7 Kansen / wensen ecologie

Het voorgenomen plan biedt mogelijke meekoppelkansen voor de ecologie. Om de wensen en kansen voor de ecologie in beeld te brengen, zijn twee workshops gehouden met groenbelanghebbenden van gemeente Zaanstad, gemeente Oostzaan, Natuur en Milieufederatie Noord-Holland, Kontakt Milieubeheer Zaanstreek en GROENzaans. Op basis van deze workshops is een kansen- / wensenkaart ecologie opgesteld, zie bijlage A. De kansen/wensen zijn ook weergegeven in tabel 7.1. Wij kunnen adviseren hoe in het ontwerp rekening te houden met de ecologie en staan u hierbij graag bij.

Tabel 7.1 Kansen / wensen ecologie

1	Groene geluidsschermen met diverse vegetatie om de biodiversiteit te stimuleren
2	Bomen over het kruispunt met de N516 doortrekken en groen op het dek van de onderdoorgang Vijfhoek.
3	Bij verplaatsen van het tankstation, de vrijgekomen ruimte groener maken/bomen planten en mooie entree creëren.
4	Bij het doortrekken van de watergang tot de Zuidervaart een natuurvriendelijke oever creëren
5	Duiker tussen de Braak en de Zuidervaart doorvaarbaar en ecologische duiker met loopmogelijkheid voor niet zwemmende soorten (faunaplank)
6	Ter plaatse van vliegroutes voor vleermuizen hop-overs over de weg realiseren middels bomen (locatie nog te bepalen).
7	Bij het verplaatsen van het tankstation moet deze zoveel mogelijk worden 'afgedekt', zo min mogelijk opvallen in het park, mogelijk een wal, liefst helemaal van vegetatie met bijvoorbeeld takken ertussen; daarnaast horeca ook toegankelijk maken voor parkbezoekers.
8	Locatie voor bomencompensatie?
9	Bomen toevoegen in het ontwerp.
10	Bestaande bomen op het busstation handhaven en anders verplaatsen. De wens is nadrukkelijk om deze bomen niet te kappen.
11	Bermen in zaaien met kruidige vegetatie om insecten te stimuleren (hele projectgebied).
12	Locatie voor bomencompensatie?
13	Nieuwe fietsbrug natuurinclusief bouwen en/of groener maken
14	Aantal stenen verwijderen onder het viaduct van de A8 en daar groen laten groeien , mits dit mogelijk is met natuurlijk zonlicht
15	Bomen die gekapt worden gebruiken onder het viaduct van de A8 om een ecologische verbinding te maken en schuilmogelijkheden te creëren.
16	Rekening houden met diersoorten in het verlichtingsplan (gehele projectgebied).
17	Bestaande busbrug natuurinclusiever en/of groener maken
18	Wibautstraat groener maken, bomen plaatsen of als dat niet mogelijk is ander groen zoals bijvoorbeeld blauwe regen aan palen
19	Locatie bomen compensatie? (op het gras langs zuidelijk)
20	Middenberm groen maken.
21	Meer gelaagdheid in het groen: meer struiken (bijvoorbeeld sleedoorn) buiten obstakel vrije zone PNH (gehele projectgebied).
22	Inheemse struiken en bomen aanplanten die aantrekkende werking hebben voor insecten en vogels (gehele projectgebied).
23	Voorkeur voor bomen die sneller geschikt zijn voor vleermuizen (zachte houtsoorten) (gehele projectgebied, daar waar mogelijk).

8 Conclusies en aanbevelingen

8.1 Wet natuurbescherming

8.1.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde gebied, behorende tot Natura 2000, is gelegen op circa 1,3 kilometer afstand. Dit betreft het IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. Op 4,7 kilometer ligt bovendien het Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. Tijdens de aanlegfase en mogelijk ook in de gebruiksfase zal er waarschijnlijk sprake zijn van een toename van emissies. Een AERIUS-berekening dient uitgevoerd te worden om te bepalen of de stikstofemissie zal toenemen in de omliggende Natura 2000-gebieden. Deze AERIUS-berekening wordt op het moment van schrijven uitgevoerd.

8.1.2 Soortenbescherming

Om verstoring van de ooievaar te voorkomen, dienen werkzaamheden rondom het nest worden opgestart buiten de maanden maart en april.

Kapwerkzaamheden dienen buiten de algemene broedperiode van 15 maart tot 15 augustus uitgevoerd te worden. Belangrijk om aan te geven is dat juridisch gezien geen vaste broedperiode bestaat, maar dat van belang is of een broedende vogel aanwezig is. De gegeven periodes dienen gebruikt te worden als leidraad waarin de kans op broeden het grootst is. Mocht buiten deze periode kappen niet mogelijk zijn en mochten andere werkzaamheden starten in deze periode, dan dient een ecologische controle (vrijgave) op het werkgebied uitgevoerd te worden kort voorafgaand aan de werkzaamheden. Indien in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, dient een ecooloog te bepalen of en waar (op welke verstoringsafstand) werkzaamheden gestart mogen worden.

Effecten van de werkzaamheden op vleermuizen kunnen niet worden uitgesloten. Er bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen in de te kappen bomen en in het te slopen tankstation, maar ook in de directe omgeving, welke verstoord kunnen worden door extra lichtinval. Verder bevinden zich mogelijk vliegroutes en foerageergebied in en rondom het plangebied. Aanvullend onderzoek dient aan te tonen of zich verblijfplaatsen in en in de directe omgeving van het plangebied bevinden en of foerageergebieden en vliegroutes essentieel zijn. Hiervoor dient een aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden conform het Vleermuisprotocol 2017. Dit onderzoek bestaat uit vijf veldbezoeken in de periode van mei tot eind september rond zonsopgang of zonsondergang. Mocht één van de bovenstaande aspecten inderdaad aangetoond worden, dan dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd (aanvraagtermijn is 20 weken) en dient een activiteitenplan te worden opgesteld met daarin mitigerende en compenserende maatregelen die genomen gaan worden. Een ontheffing wordt op voorhand verleendbaar geacht en staan de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

Effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen van de boommarter kunnen niet worden uitgesloten. De te kappen bomen en omgeving kunnen mogelijk verblijfplaatsen bevatten van de soort. Een aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd om te onderzoeken of de te kappen bomen verblijfplaatsen van de boommarter bevatten. Met een boomcamera kan bepaald worden of de holtes geschikt zijn voor de boommarter. De holtes die geschikt zijn, kunnen vervolgens met behulp van cameravallen onderzocht worden voor één maand in de periode tussen mei en augustus.

Mochten verblijfplaatsen inderdaad aangetoond worden, dan dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd (aanvraagtermijn is 20 weken) en dient een activiteitenplan te worden opgesteld met daarin mitigerende en compenserende maatregelen die genomen gaan worden. Een ontheffing wordt op voorhand verleenbaar geacht en staan de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

Door de werkzaamheden zal er tijdelijk open losgrondig zand aanwezig komen in de omgeving van het plangebied. Om afwezigheid van de rugstreeppad tijdens de werkzaamheden te garanderen, is het daarom aan te raden om ontstane regenplassen in het plangebied in het voorjaar en zomer direct te dichten.

In en in de omgeving van het plangebied komen de waardplant/boom van de iepenpage en de sleedoornpage voor. Indien iepen gekapt of sleedoorns verwijderd worden, dient een aanvullend onderzoek te inventariseren of de soorten hierop voorkomen. (Definitieve bomenkap en struweel verwijdering zal beschreven worden in het Groenplan.) De sleedoornpage kan het best geïnventariseerd worden in de winter of het voorjaar (januari tot maart), wanneer de eitjes duidelijk zichtbaar zijn gelegd. De iepenpage is aanwezig van juni tot en met augustus en dient daarom in deze periode op aanwezigheid te worden onderzocht. Wanneer de soorten voorkomen, dient een ontheffing op de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden (aanvraagtermijn is 20 weken) en dient een activiteitenplan te worden opgesteld met daarin mitigerende en compenserende maatregelen die genomen gaan worden. Een ontheffing wordt op voorhand verleenbaar geacht en staat de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

Voor aanvang van de werkzaamheden dient bij het bevoegd gezag, Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, een melding te worden gedaan van de aanwezige vrijgestelde beschermde soorten binnen het plangebied. Deze melding kan digitaal worden gedaan³. Wij verwachten op basis van het aanwezige habitat de volgende vrijgestelde soorten binnen het plangebied: aardmuis, bosmuis, bruine kikker, dwergmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker en vos.

Om te voldoen aan de zorgplicht, dienen mitigerende maatregelen te worden genomen. Deze kunnen bestaan uit het uitvoeren van de werkzaamheden vanaf één kant, de werkzaamheden rustig opstarten en bij het aantreffen van dieren deze de gelegenheid te geven om het plangebied te kunnen verlaten. Op basis van de zorgplicht is het af te raden om de ondergroei langs de weg te verwijderen vanwege meer lichtinval en daarmee mogelijke verstoring van de watervleermuis.

Gezien de grootschaligheid van de werkzaamheden, wordt aangeraden om een ecologisch werkprotocol op te stellen. In een ecologisch werkprotocol wordt vastgelegd hoe tijdens de werkzaamheden rekening moet worden gehouden met de natuurwaarden. Door dergelijk protocol is bovendien aantoonbaar dat er verantwoord en binnen de voorwaarden van ontheffingen wordt gewerkt.

³https://www.odnhn.nl/Wet_natuurbescherming/Soortenbescherming/Meldingsformulier_vrijgestelde_soorten

8.2 Natuurbeleidskaders

8.2.1 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het voorgenomen plan heeft geen effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het nabijgelegen NNN-gebied. Er is geen nader veldonderzoek nodig en er is geen nader effectonderzoek noodzakelijk. Ook zijn er geen maatregelen nodig om effecten te voorkomen.

8.2.2 Gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland

Effecten van de voorgenomen ontwikkeling op beschermde gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland zijn uit te sluiten. Het doorlopen van een aanvullende procedure is niet noodzakelijk.

8.2.3 Gemeentelijk beleid

Indien inderdaad bomen gekapt gaan worden binnen de bebouwde kom van de gemeentes Amsterdam en Zaanstad dan moet een vergunning voor bomenkap bij de gemeentes worden aangevraagd. Ook moeten de gekapte bomen gecompenseerd worden, liefst in de directe omgeving van het plangebied. Definitieve bomenkap en compensatie worden beschreven in het Groenplan.

8.2.4 Kansen / wensen ecologie

Voor het plangebied en de omgeving zijn meerdere inpassingsmogelijkheden voor de ecologie. Denk hierbij aan het ontsnipperingsmaatregelen als het aanleggen van een ecologische duiker, eco-dynamische verlichting en natuurinclusief bouwen van kunstwerken. Wij kunnen adviseren hoe in het ontwerp hiermee rekening te houden en staan u hierbij graag bij.

Bronnen

- BIJ12a (2017). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0, juli 2017. Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf> op 29 november 2019.
- BIJ12b (2017). Kennisdocument ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017. Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-018-Kennisdocument-Ruige-dwergvleermuis-1.0.pdf> op 29 november 2019.
- BIJ12c (2017). Kennisdocument watervleermuis *Myotis daubentonii*. Versie 1.0, juli 2017. Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-020-Kennisdocument-Watervleermuis-1.0.pdf> op 29 november 2019.
- BIJ12d (2017). Kennisdocument gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf> op 29 november 2019.
- BIJ12e (2017). Kennisdocument rugstreeppad *Bufo calamita*. Versie 1.0, juli 2017. Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-017-Kennisdocument-Rugstreeppad-1.0.pdf> op 29 november 2019.
- Bouwens (2017). Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant.
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill. 2011. Vleermuizen, Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion Uitgevers BV Utrecht - Zoogdierverseniging Nijmegen.
- FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten. Onderdeel van NDFF-verspreidingsatlas, www.verspreidingsatlas.nl/ ingezien op 29 november 2019.
- Gemeente Amsterdam (2016). Bomenverordening 2014. Gemeenteblad 2016, 137183.
- Gemeente Amsterdam. Monumentale bomen en ander waardevol groen. Ingezien van Gemeente Oostzaan (2016). Algemene plaatselijke verordening (APV) Oostzaan 2017. Gemeenteblad 2017, 559.
- Gemeente Zaanstad (2019). Algemene plaatselijke verordening (APV) Zaanstad 2013. Gemeenteblad 2019, 262459.
- La Haye, M., Dijkstra, V., Huizinga, N., Westra, S., Liefing, Y. (2017). NEM Verspreidingsonderzoek Bunzing en Boommarter: inventariseren met cameravallen. Zoogdierverseniging. Ingezien via: https://www.zoogdierverseniging.nl/sites/default/files/imce/nieuwewebsite/Overigen/img/Handleiding%20NEM%20Meetnet%20BUBO_2017.pdf op 3 december 2019.
- Nationale Flora en Fauna Databank (NDFF). Ecogrid. Uitvoerportaal. Ingezien van https://maps.amsterdam.nl/monumentaal_groen/ op 3 december 2019. <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul> op 29 november 2019.
- Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (2017). Handreiking wezel, hermelijn en bunzing.
- Provincie Noord-Holland (2016). Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland. Provinciaal Blad Nr. 6151.
- Provincie Noord-Holland (2016b). Verordening houtopstanden Noord-Holland. Provinciaal Blad Nr. 6106.
- Provincie Noord-Holland (2019). Provinciale Ruimtelijke Verordening (februari 2019).
- Provincie Noord-Holland. Ganzenfoerageergebieden. Ingezien van <https://maps.noord-holland.nl/GeoWeb51HTML5/index.html?viewer=ganzenfoerageergebieden> op 29 november 2019.

Provincie Noord-Holland. *Weidevogelleefgebieden*. Ingezien van <https://maps.noord-holland.nl/GeoWeb51HTML5/index.html?viewer=weidevogelleefgebieden> op 29 november 2019.

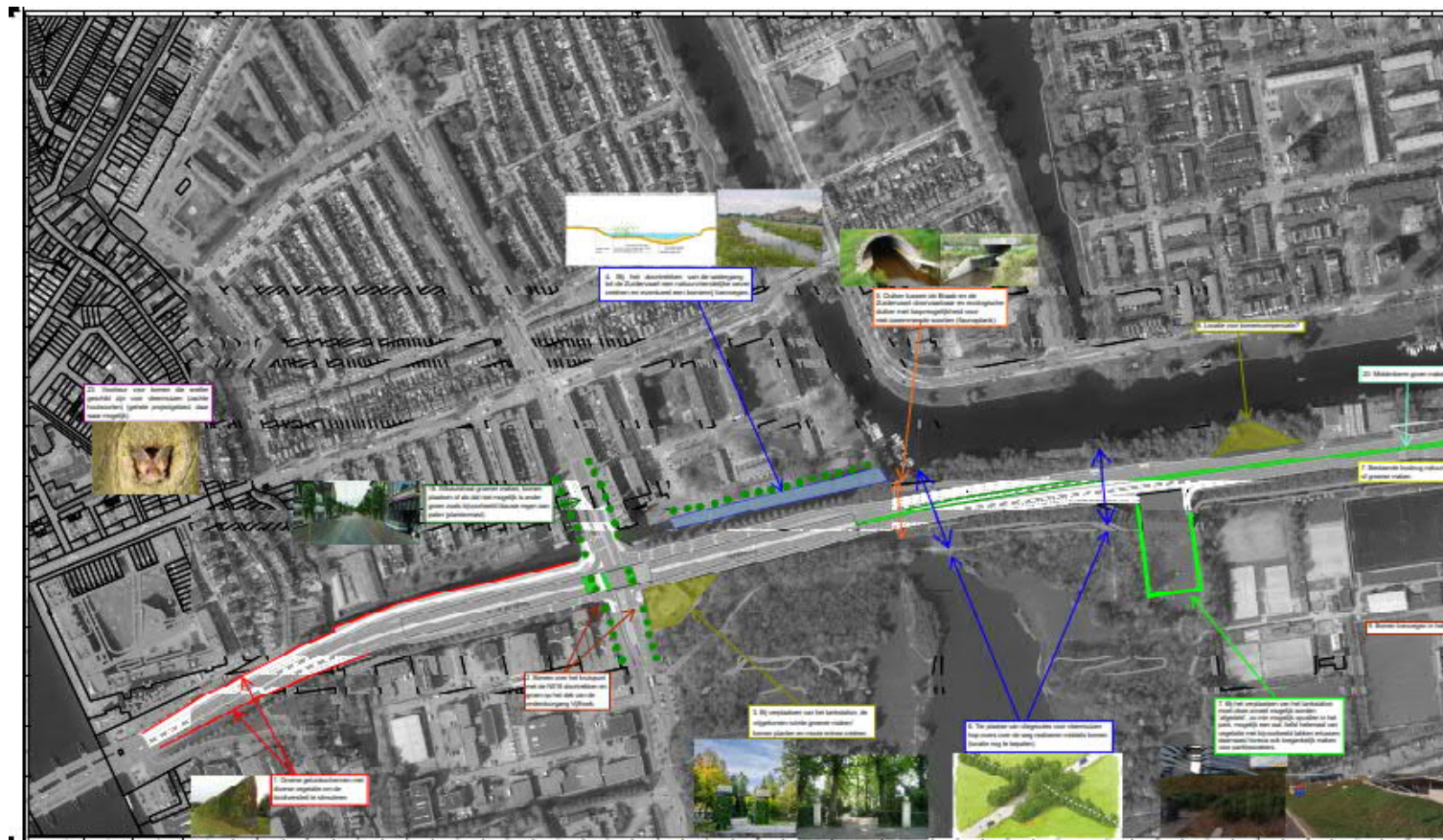
Provincie Noord-Holland. *Natuurbeheerplan*. Ingezien van <https://maps.noord-holland.nl/GeoWeb51HTML5/index.html?viewer=nbp> op 29 november 2019.

Vogelbescherming, informatie over boomvalk, buizerd, ekster, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, kraai, ooievaar, ransuil en sperwer. Ingezien van: <http://www.vogelbescherming.nl> op 29 november 2019.

Wytema, S.C. (2019). Vleermuisinventarisatie bomen N516 te Zaandam. Van der Goes en Groot rapport 2019-100.

Zoogdiervereniging, informatie over bunzing, eekhoorn, hermelijn en marter. Ingezien van: <http://www.zoogdiervereniging.nl> op 13 november 2019.

Bijlage A Kansen- / wensenkaart ecologie deel 1

Bijlage A Kansen- / wensenkaart ecologie deel 2

